

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 4 Ekim 2021

Sayı : 36522

. 52413

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından yanıtlanması konusunda gereğini saygılarımla arz ederim. (1.10.2021)

Av. Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

M. Bakan

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporu yayınlamıştır. Sayıştay, yapılan denetimde, çevre idari para cezası tahsilat oranlarının, yazılan ceza tutarlarına oranla düşük kaldığını tespit edilmiştir.

Bu durumun nedenlerinden birinin "idari para cezasının kesinleşme zamanına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı arasındaki görüş ayrılığı" olduğu ifade edilmiştir. Sayıştay bu durumu şu şekilde açıklamaktadır:

"Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görüşüne göre, Çevre Kanunu'nda idari yaptırım kararlarına ilişkin karşı başvuru mercii İdare Mahkemeleri olarak belirlenmiş ve tahsilat için de kesinleşme şartı aranmamıştır. Dava açılması idari işlemin yürürlüğünü durdurmamaktadır ve mahkeme aksine karar vermediği sürece işlem yürürlükte olacak hüküm ve sonuç doğuracaktır. Tahsilat için kesinleşme şartı, ceza yargılaması usulüne özgü olarak belirlenmiştir ve idari yargılama usulüne tabi işlemler için uygulanması gerekmemektedir. **Hazine ve Maliye Bakanlığı görüşüne göre,** 5326 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrasında yapılan değişiklik ile idari yaptırım kararlarının kesinleşmeden tahsil edilemeyeceği hüküm altına alınmıştır ve 5560 sayılı Kanun'la yapılan bu düzenleme, önceki kanun-sonraki kanun ilkesi gereğince, Çevre Kanunu'nda yer alan idari para cezalarına karşı dava açılmış olmasının idari para cezasının tahsilini durdurmaya yönelik düzenlemeyi zımnen ilga etmiş bulunmaktadır. Görüldüğü üzere, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görüşüne göre idari para cezalarının tahsilatı için kesinleşme şartı yok iken, Hazine ve Maliye Bakanlığı görüşüne göre tahsilat için idari para cezalarının kesinleşmesi gerekmektedir."

Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan 2020 yılında kesilen cezalar ve tahsilat miktarlarına göre;

- Tüzel kişilere kesilen ceza tutarının 194.168.461,74 TL olmasına rağmen, 50.574.846,44 TL'si tahsil edilmiş, yani tahsilat oranı yaklaşık yüzde 26 civarı;
- Gerçek kişilere kesilen ceza tutarının 39.447.846,09 TL olmasına rağmen 2.829.913,37 TL'si tahsil edilmiş, yani tahsilat oranı yaklaşık yüzde 7 olmuştur.

Yani tahsilat tutarları kesilen cezalara kıyasla çok düşük kalmıştır.

Sayıştay'a göre; "İdari para cezasının uygulanması noktasında mevzuat belirsizlikleri ve İl Müdürlükleri arasındaki uygulama farklılıkları, tahsilatın düşük gerçekleşmesine sebep

52413

olmaktadır. Bazı İl Müdürlükleri tarafından, 6183 sayılı Kanun hükümleri kapsamında tahsil işlemlerine başlanırken, bazı İl Müdürlükleri tarafından mahkeme süreci beklenmektedir.”

Öte yandan Sayıştay, dava bilgisi olan dosyalar ile taksit talebi olan dosyalar dışında, kalan cezalar için sistemde bir bilgi bulunmadığını ve kalan idari para cezalarına ilişkin sağlıklı bir tespit yapılamadığını ortaya çıkarmıştır. Bu durumun, “Gelir İdaresi Başkanlığı tahsilat sistemi ile Bakanlığın denetim sistemi (e-denetim) arasında bir entegrasyonun olmamasından kaynaklandığı” yönünde görüş bildiren Sayıştay’a göre;

“Hazine ve Maliye Bakanlığı uygulamasına göre, 1 ay içerisinde ödenen cezalar Mal Müdürlüklerince, 1 ay içerisinde ödenmeyen ve ödeme süresi geçen cezalar ise Gelir İdaresi Başkanlığınca tahsil edilmektedir. Dolayısıyla, hangi cezaların Mal Müdürlükleri tarafından, hangi cezaların Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından tahsil edildiği ya da tahsil edilmeyen net ceza tutarı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından bilinmemektedir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının elindeki veri, cezalarını ödeyen tüzel/gerçek kişilerin ödeme dekontlarını İl Müdürlüklerine ulaştırdığı noktada, bu verilerin sisteme girilmesi sonucu tespit edilen tutarlardan oluşmaktadır. Bu durum da e-denetim sisteminde yer alan idari para cezalarının ödenip ödenmediği hususunun kontrolünü ve sonrasındaki kanuni tahsilat süreçlerini zorlaştırmaktadır.” Tüm bunlara göre;

- 1- Denetim mekanizmalarının doğru, tam ve şeffaf bir şekilde işletilmesi, idari para cezalarında tahsilat tutarlarının artırılması ve kamu zararının önüne geçmek amacıyla, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile diğer ilgili kurumlarla bir araya gelerek uygulama birliğinin sağlanması için ne zaman harekete geçerek bir çalışma yürüteceksiniz?
- 2- Dava bilgisi olan dosyalar ile taksit talebi olan dosyalar dışında, kalan cezalar için sistemde bir bilgi bulunmadığını ve kalan idari para cezalarına ilişkin sağlıklı bir tespit yapılamadığını tespit eden Sayıştay’a Bakanlığınızca “Bakanlık ile Hazine ve Maliye Bakanlığı personeli tarafından ortak yazılım çalışmasına başlandığı, ancak idari para cezalarının kesinleşme tarihine ilişkin farklı görüşler nedeniyle henüz bir sonuç alınmadığı” cevabı verilmiştir. Ortak yazılım çalışmasına ne zaman başlanmıştır?
- 3- Söz konusu ortak yazılım çalışmasında idari para cezalarının kesinleşme tarihine ilişkin bahsi geçen “farklı görüşler” nelerdir? Detayları nedir?
- 4- Kalan idari para cezalarını nasıl takip ediyorsunuz?
- 5- Önergeyi yanıtlayacağınız tarih itibarıyla çevre idari para cezası olan kaç tüzel kişi kaç gerçek kişi vardır? Toplamda ne kadar idari para cezası tahsil edilmemiştir?
- 6- Kesilen çevre idari para cezalarını nasıl tahsil etmeyi planlıyorsunuz?